

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 15.10.2008
COM(2008) 661 konč.

2008/0199 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Direktive 94/19/ES o sistemih zajamčenih vlog glede stopnje kritja in zamude pri izplačilu

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

V času nestabilnih trgov je ena največjih skrbi vlagateljev varnost bančnih vlog, če njihova banka propade.

Pravila Skupnosti iz leta 1994 zagotavljajo, da imajo države članice varnostno mrežo za vlagatelje, če banke propadejo. Pri pregledu teh obstoječih pravil, ki ga je Komisija objavila leta 2006¹, je bilo izpostavljenih več področij, kjer bi bile možne izboljšave. Vendar so v poročilu ugotovili, da je na tej stopnji mogočih več izboljšav brez spreminjanja zakonodaje.

Dogodki v letih 2007 in 2008 ter zlasti sedanjí pretresi na finančnih trgih so te pomanjkljivosti in njihove posledice ponovno izpostavili.

Ključnega pomena je tudi, da se ljudje vse bolj zavedajo, da veliko vlagateljev morda ne bo upoštevanih in ne bodo prejeli nobenega povračila v primeru propada banke, ker njihovi prihranki presegajo stopnje kritja v njihovi državi. Najnižja stopnja kritja v višini 20 000 EUR ni bila prilagojena od leta 1994 in v več državah glede na razdelitev prihrankov ne zadostuje več. Obstaja dokaz, da ima izkrivljanje konkurence zaradi različnih nacionalnih ukrepov realen in moteč vpliv na posle v zvezi z vlogami.

Poleg tega sedanja zamuda pri izplačilu, ki znaša tri mesece, ne zadovoljuje potreb in pričakovanj vlagateljev.

Svet Evropske unije se je 7. oktobra 2008 dogovoril, da je prednostna naloga ponovna vzpostavitev zaupanja in pravilno delovanje finančnega sektorja. Zavezal se je, da bo sprejel vse potrebne ukrepe, da bi zaščitil vloge posameznih varčevalcev in pozdravil namen Komisije, da takoj predloži ustrezni predlog za spodbujanje konvergence sistemov zjamčenih vlog. Zato je treba Direktivo spremeniti na treh ključnih področjih:

- zvišanje najnižje stopnje kritja
- zmanjšanje zamude pri izplačilu, ki lahko znaša največ 3 dni
- odprava sozavarovanja

2. OCENA UČINKA IN JAVNO POSVETOVANJE

Zaradi nujnosti ukrepanja za ta predlog ni mogoče izvesti niti ocene učinka niti javnega posvetovanja.

Vendar je Komisija prišla do pomembnih spoznanj pri postopku pregleda Direktive 94/19/ES. Ob pripravi sporočila Komisije iz leta 2006 je Komisija od Skupnega

¹ COM(2006) 729.

raziskovalnega središča predvsem zahtevala, naj ji predloži poročila o stopnji kritja (2005), možni uskladitvi mehanizmov za financiranje (2006/7) in učinkovitosti sistemov zajamčenih vlog (2008). To delo, zlasti glede ovir pri hitrem izplačilu vlagateljem, je podpiral Evropski forum zavarovateljev vlog. To je upoštevano v tem predlogu.

Poročila so na voljo na naslednji spletni strani:

http://ec.europa.eu/internal_market/bank/guarantee/index_en.htm

3. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlog nima posledic za proračun Skupnosti.

4. PRAVNI ELEMENTI PREDLOGA

Najprimernejši instrument je direktiva, ki spreminja sedanjo direktivo. Predlog temelji na členu 47(2) Pogodbe, ki je pravna podlaga za sprejetje ukrepov Skupnosti, katerih cilj je vzpostavitev notranjega trga finančnih storitev.

To je v skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti, opredeljenima v členu 5 Pogodbe ES, ker države članice ne morejo zadovoljivo doseči ciljev predlaganih ukrepov in jih torej lažje doseže Skupnost. Določbe ne smejo prekoračiti okvirov, ki so potrebni za doseganje ciljev.

Samo zakonodaja Skupnosti lahko zagotovi, da za kreditne institucije, ki poslujejo v več kot eni državi članici, veljajo podobne zahteve glede sistemov zajamčenih vlog, ki zagotavljajo enake konkurenčne pogoje, preprečujejo nepotrebne stroške prilagajanja za čezmejne dejavnosti in tako spodbujajo nadaljnje povezovanje enotnega trga. Delovanje Skupnosti tudi zagotavlja visoko raven finančne stabilnosti znotraj EU.

5. PODROBNA OBRAZLOŽITEV PREDLOGA

5.1. Zmanjšanje zamude pri izplačilu

Sedanja zamuda pri izplačilu, ki znaša tri mesece in se lahko podaljša celo na devet mesecev, je škodljiva za zaupanje vlagateljev in ne zadovoljuje njihovih potreb. Več vlagateljev se bo po pričakovanjih že v manj kot enem tednu spopadlo z znatnimi finančnimi težavami. Zato je treba zamudo pri izplačilu zmanjšati na tri dni, in sicer brez možnosti podaljšanja.

Vendar bi rok moral začeti teči šele, ko pristojni organi odločijo, da se kreditna institucija zdi nezmožna povrniti vloge, ali ko pravosodni organ razsodi, da so zahtevki vlagateljev začasno odloženi. Pristojni organi se lahko odločijo v 21 dneh od takrat, ko so prvič ugotovili, da kreditna institucija ni vrnila vlog. Zaradi hitrega izplačila bi bilo treba to obdobje 21 dni zmanjšati na 3 dni.

Zdaj samo medbančne vloge in vloge, ki so povezane s pranjem denarja, niso vključene v izplačilo v skladu s členom 2.

Države članice se lahko v skladu s členom 7(2) in v povezavi s Prilogo 1 odločijo, da bodo poleg tega izvajale dodatnih 14 izjem od izplačila. Te izjeme med drugim vključujejo vloge iz finančnih in javnih sektorjev, bližnjih sorodnikov bančnega revizorja in vloge družb, ki jim „zaradi velikosti ni dovoljeno sestaviti skrajšane bilance stanja po členu 11 Direktive 78/660/EGS.“ Očitno je, da večina izjem znatno ovira poskuse, da se doseže hitro izplačilo. Zato se takšne izjeme ne smejo več uporabljati. Shema bi morala zaradi hitrega izplačila zajemati samo vloge prebivalstva. Vendar bi morale države članice imeti možnost, da vključijo druge vloge pod pogojem, da to ne ovira hitrih izplačil.

5.2. Sozavarovanja

Ta direktiva dovoljuje neobvezno sozavarovanje do 10 %, tj. določen odstotek izgub, ki jih nosi vlagatelj. Izkazalo se je, da je to zmanjšalo zaupanje potrošnikov in je mogoče še zaostriło probleme. Utemeljitev z moralnim tveganjem (vlagatelji bi morali biti kaznovani, če vložijo svoja sredstva v banko, ki sicer nudi visoke obrestne mere, vendar so tudi tveganja visoka) ni sprejemljiva, ker mali vlagatelji na splošno ne morejo soditi o finančni stabilnosti svoje banke. To možnost je zato treba odpraviti.

5.3. Raven kritja

Sedanja najnižja stopnja kritja je določena pri 20 000 EUR, pri čemer lahko države članice določijo višje kritje. Vendar to ne odraža sedanje povprečne vloge, ki znaša približno 30 000 EUR na državljana EU. Da bi ohranili zaupanje vlagateljev, bi morali stopnjo kritja znatno povišati.

Svet Evropske unije se je 7. oktobra 2008 dogovoril, da bodo vse države članice za začetno obdobje vsaj enega leta zagotovile zaščito v obliki zajamčenih vlog, ki za posameznike znašajo vsaj 50 000 EUR, pri čemer se je več držav članic odločilo, da najnižji znesek povišajo na vsaj 100 000 EUR. Zato bi bilo treba najnižji znesek kritja najprej povišati na vsaj 50 000 EUR in leto zatem na vsaj 100 000 EUR. Po ocenah sedanji režim zajema okoli 65 % upravičenih vlog. Ocenjuje se, da bi bilo v primeru določitve novih zneskov zajetih 80 % (s kritjem v višini 50 000 EUR) in 90 % (s kritjem v višini 100 000 EUR) vlog.

Ravni kritja je treba spreminjati s standardnim postopkom komitologije. Vendar bi bilo v nujnih primerih potrebno takojšnje ukrepanje, usklajeno po Skupnosti, da se ob nenadni izgubi zaupanja vlagateljev poviša stopnja kritja. Zato je potreben nujni komitološki ukrep. Takšni nujni ukrepi bi morali biti omejeni na 18 mesecev.

5.4. Čezmejno sodelovanje

Sistem zajamčenih vlog ne zajema samo vlagateljev v državi članici, kjer ima banka dovoljenje za poslovanje (matična država), ampak tudi vlagatelje v podružnici banke v drugi državi članici (država članica gostiteljica). Če sistem zajamčenih vlog v državi članici gostiteljici nudi višjo stopnjo kritja kot sistem v matični državi, se lahko podružnica tudi vključi v sistem države članice gostiteljice, da bi nudila enako kritje kot banke, ki imajo dovoljenje za poslovanje v državi članici gostiteljici.

Ne glede na to, ali se je banka vključila v sistem države članice gostiteljice ali ne, je zlasti pomembno, da se sistema „matične države in države gostiteljice“ med sabo usklajujeta za omogočanje hitrega izplačila. V predlogu je zato izrecno navedeno, da se morata sistema med sabo usklajevati.

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Direktive 94/19/ES o sistemih zajamčenih vlog glede stopnje kritja in zamude pri izplačilu

(besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 47(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije²,

ob upoštevanju mnenja Evropske centralne banke³,

v skladu s postopkom, predvidenim v členu 251 Pogodbe⁴,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Svet Evropske unije se je 7. oktobra 2008 dogovoril, da je prednostna naloga ponovno vzpostaviti zaupanje in pravilno delovanje finančnega sektorja. Zavezal se je, da bo sprejel vse potrebne ukrepe, da bi zaščitil vloge posameznih varčevalcev in pozdravil namen Komisije, da bo takoj predložila ustrezni predlog za spodbujanje konvergence sistemov zajamčenih vlog.
- (2) Direktiva 94/19/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 1994 o sistemih zajamčenih vlog⁵ že zagotavlja osnovno kritje za vlagatelje. Vendar je zaradi sedanjih pretresov na finančnih trgih treba izboljšati kritje.
- (3) Sedanja najnižja stopnja kritja je v Direktivi 94/19/ES določena pri 20 000 EUR, pri čemer lahko države članice določijo višje kritje. Vendar se je izkazalo, da za veliko vlog v Skupnosti to ne zadostuje. Da bi ohranili zaupanje vlagateljev, bi morali povišati najnižjo stopnjo kritja.
- (4) V skladu z Direktivo 94/19/ES lahko države članice zmanjšajo kritje za določen odstotek. Izkazalo se je, da ta možnost zmanjšuje zaupanje potrošnikov in jo je treba odpraviti.
- (5) Obdobje izplačila, ki sedaj znaša tri mesece in ga je mogoče podaljšati na 9 mesecev, ne prispeva k ohranjanju zaupanja vlagateljev in ne zadovoljuje njihovih potreb. Zato

² UL C , , str. .

³ UL C , , str. .

⁴ UL C , , str. .

⁵ UL L 135, 31.5.1994, str. 5.

bi bilo treba zamudo pri izplačilu zmanjšati na tri dni od dne, ko zadevni sistem zajamčenih vlog prejme ustrezne informacije. Poleg tega je treba v primerih, ko odločitev pristojnih organov sproži izplačilo, rok za odločitev, ki je sedaj 21 dni, zmanjšati na 3 dni, da hitro izplačilo ne bo ovirano.

- (6) Na podlagi možnosti diskrecijskih izjem določenih kategorij vlagateljev iz Priloge I Direktive 94/19/ES so nastale različne kategorije upravičencev, ki jih je treba opredeliti med postopkom izplačila. Ta možnost se je izkazala kot težavna za izvrševanje dogovorov med sistemi matične države in države gostiteljice (dodajanje) in je povzročila zamude pri izplačilu, zato jo je treba odpraviti. Poleg tega večina sedanjih izjem zajema javna podjetja in finančne institucije. Bolj pa naj bi bili zaščiteni vlagatelji, ki nimajo veliko strokovnega znanja na področju financ. Zato bi morala zaščita ostati omejena na male vlagatelje, države članice pa bi morale imeti še naprej možnost, da razširijo zaščito na druge kategorije vlagateljev.
- (7) Države članice bi morale zagotoviti, da sistemi zajamčenih vlog razpolagajo z zadostnimi sredstvi za zadovoljevanje svojih potreb.
- (8) Ukrepi, potrebni za izvajanje Direktive 94/19/ES, se sprejmejo v skladu s Sklepom Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999⁶ o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil.
- (9) Zlasti je treba Komisijo pooblastiti za prilagajanje stopnje kritja. Ker je ta ukrep splošnega obsega in je namenjen spreminjanju nebistvenih določb Direktive 94/19/ES, ga je treba sprejeti v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 5a Sklepa 1999/468/ES.
- (10) Ko v nujnih primerih, ko je ogroženo zaupanje vlagateljev v varnost finančnih trgov, ni mogoče upoštevati običajnih rokov za regulativni postopek s pregledom, bi bilo treba Komisijo pooblastiti, da uporabi nujni postopek iz člena 5a(6) Sklepa 1999/468/ES za sprejetje začasnega povišanja stopnje kritja.
- (11) Države članice bi morale zaradi sedanjih pretresov na finančnih trgih in zaradi ohranitve zaupanja vlagateljev ob hkratnem upoštevanju zakonitih pričakovanj vseh zadevnih strani, prenesti določbo o povišanju stopnje kritja na 50 000 EUR v svojo zakonodajo, ki se uporablja za nazaj od dne sprejetja predloga Komisije.
- (12) Ker ciljev predlaganega ukrepa, in sicer uskladitve stopnje kritja in zamud pri izplačilih, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, saj zahtevajo uskladitev številnih različnih pravil, ki obstajajo v pravnih sistemih različnih držav članic, in ker se lažje dosežejo na ravni Skupnosti, lahko Skupnost sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena, ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseg navedenih ciljev.
- (13) Direktivo 94/19/EGS bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

⁶ UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Direktiva 94/19/ES se spremeni:

(1) V točki 3(i) člena 1 se drugi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Pristojni organi to ugotovijo čim prej in najpozneje 3 dni po tem, ko so prvič ugotovili, da kreditna institucija ni vrnila zapadlih in vračljivih vlog ali“

(2) Člen 4 se spremeni:

(a) Odstavek 5 se nadomesti z naslednjim:

„5. V primerih iz odstavkov 1 do 4 države članice zagotovijo, da se sistemi zajamčenih vlog med seboj usklajujejo.“

(b) Doda se naslednji odstavek:

„6. Komisija pregleda delovanje tega člena in po potrebi predlaga njegove spremembe.“

(3) Člen 7 se spremeni:

(a) Odstavki 1, 2 in 3 se nadomestijo z naslednjim:

„1. Sistemi zajamčenih vlog predvidevajo v primeru nerazpoložljivosti vlog kritje celotnih vlog istega vlagatelja do vsaj 50 000 EUR.

Najpozneje do 31. decembra 2009 se kritje poviša na vsaj 100 000 EUR.

2. Države članice lahko določijo, da so nekatere vloge iz Priloge I izvzete iz jamstva ali se jim odobri manjši obseg jamstva pod pogojem, da se plačilo vsem vlagateljem izvrši v roku, ki je določen v členu 10(1).

3. Ta direktiva zajema vlagatelje, ki so fizične osebe in ne vlagajo zaradi trgovinskih, poslovnih ali poklicnih namenov.

Sistemi zajamčenih vlog lahko zajemajo tudi druge vlagatelje, če se plačila vsem vlagateljem izvršijo v roku iz člena 10(1).“

(b) Odstavek 4 se črta.

(c) Odstavek 5 se nadomesti z naslednjim:

„5. Znesek iz odstavka 1 vsako leto pregleda Komisija. Prvi pregled se opravi do 31. decembra 2010.

(d) Dodata se naslednja odstavka:

- „6. Komisija lahko prilagodi znesek iz odstavka 1 ob upoštevanju predvsem razvoja bančnega sektorja ter gospodarskega in monetarnega položaja Skupnosti.

Navedeni ukrep za spremembo nebitvenih določb te direktive se sprejme v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 7a(2).

7. Komisija se lahko za obdobje, ki ne presega 18 mesecev, odloči, da bo začasno povečala znesek iz odstavka 1.

Navedeni ukrep za spremembo nebitvenih določb te direktive se sprejme v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 7a(3).“

(4) Za členom 7 se vstavi naslednji člen 7a:

„Člen 7a

1. Komisiji pomaga Evropski odbor za bančništvo, ustanovljen s Sklepom Komisije 2004/10/ES*.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člen 5a(1) do (4) in člen 7 Sklepa 1999/468/ES**, ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa.“
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člen 5a(1), (2), (4) in (6) ter člen 7 Sklepa 1999/468/ES, ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa.

* UL L 3, 7.1.2004, str. 36.

**UL L 184, 17.7.1999, str. 23.“

(5) Člen 10 se spremeni:

(a) Odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

- „1. Države članice zagotovijo, da so sistemom zajamčenih vlog, ko pristojni organi sprejmejo odločitev iz točke 3(i) člena 1 ali pravosodni organi odločitev iz točke 3(ii) navedenega člena, na voljo natančni podatki o vlagateljih in vlogah, ki so potrebni za preverjanje zahtevkov.

Sistemi zajamčenih vlog morajo biti sposobni plačati vse pravilno preverjene zahtevke vlagateljev v zvezi z nerazpoložljivimi vlogami v treh dneh od datuma, ko so jim bili dani na voljo podatki iz prvega pododstavka.“

(b) Odstavek 2 se črta.

(6) Člen 12 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 12

- „1. Komisija najpozneje do 31. decembra 2009 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o uskladitvi mehanizmov za financiranje sistemov zajamčenih vlog in morebitni uvedbi sistema zajamčenih vlog Skupnosti, skupaj z ustreznimi predlogi.
2. Države članice obvestijo Komisijo in Evropski odbor za bančništvo, ali nameravajo spremeniti področje uporabe ali stopnjo kritja za vloge in o kakršni koli težavi pri sodelovanju z drugimi državami članicami.“

(7) Priloga I se spremeni:

- (a) točke 1 do 9 se črtajo;
- (b) točka 11 se črta;
- (c) točka 14 se črta.

Člen 2

Prenos

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 31. decembra 2008. Komisiji takoj sporočijo besedilo navedenih predpisov in korelacijsko tabelo med navedenimi predpisi in to direktivo.

Države članice uporabljajo prvi pododstavek člena 7(1) od 15. oktobra 2008.

Najpozneje do 31. decembra 2009 pa sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev z drugim pododstavkom člena 7(1) Direktive 94/19/ES, kakor je bila spremenjena s to direktivo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, ki jih sprejmejo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 3

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati tretji dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 4

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

*Za Evropski parlament
Predsednik*

*Za Svet
Predsednik*